

KULTURA

JEZIKOSLOVLJE Nova knjiga Nives Opačić

Hrvatski u zagradama

ZAGREB - Nives Opačić jezikoslovka je koja redovito, oštro, argumentirano, a često i duhovito javno komentira hrvatsku jezičnu praksu i jedna od rijetkih koje rado sluša i čita šira publika. Tako su se i na predstavljanju njene nove knjige, simptomatičnog naslova »Hrvatski u zagradama - globalizacijske jezične stranputice« (Hrvatska sveučilišna naklada, urednica Anita Šikić) u ponedjeljak u Društvu hrvatskih književnika okupili brojni prevoditelji, lektori i mnogi drugi.

Naslov knjige proizašao je iz hrvatske jezične stvarnosti, pogotovo one medijske, u kojoj hrvatski jezik često služi da bi se u zagradama objasnio neki engleski pojam. U knjizi autorica abecednim redom navodi mahom engleske termine i svakome od njih posvećuje zasebnu raspravu. Tu su svoje mjesto našli »parole officer«, »sitting diner«, »team building«, »trafficking«, »mystery shopping« i mnogi drugi. Polazište za svoje tekstove Nives Opačić najčešće pronalazi u novinskim člancima i upravo su novinari oni koje najviše kritizira zbog nekritičnog uvođenja engleskih riječi. Novinare naziva rasadnicima nepotrebnih tu-

BERNARD COVIC

S predstavljanja u DHK

đica i rušiteljima hrvatske leksičke i pravopisne norme. Nives Opačić kaže da je jezik zapravo jedno od rijetkih područja koje nam nitko iz međunarodne zajednice ne propisuje ili ne kontrolira pa se ipak mi sami povodimo za stranim (uglavnom anglosaksonskim uzorima).

Recenzentica knjige Lana Hudeček tome uočava dva ključna razloga: sve više novih predmeta i pojava dolazi iz engleskoga govornog područja pa ih mi automatski preuzimamo te se engleski jezik smatra prestižnim, vrjednijim od materinskoga. »Patimo od osjećaja manje vrijednosti«, kako bi rekla recenzentica Anđela Frančić. [Barbara Matejčić]

UKRATKO

Natječaj za nagradu »Marin Držić«

ZAGREB - U svrhu poticanja i promicanja hrvatskoga dramskog i kazališnog stvaralaštva Ministarstvo kulture objavilo je poziv za sudjelovanje na natječaju za dodjelu Nagrade za dramsko djelo »Marin Držić«. Na poziv se mogu prijaviti autori s novim dramskim djelima pisanim hrvatskim jezikom, koja nisu bila izvedena ni objavljena u bilo kojem obliku. Svaki autor može se prijaviti s jednim djelom, neovisno o vrsti i tematici djela, pod punim imenom i prezimenom. Dodjeljuju se tri nagrade, koje se sastoje od novčanog iznosa koji određuje ministar kulture i prigodne brončane skulpture. Za izvedbu nagrađenih djela kazališta će biti posebno stimulirana u razdoblju dvije godine od objave poziva. Tekstove za natječaj treba dostaviti u tri primjerka na adresu Ministarstva kulture (Runjaninova 2, Zagreb), s napomenom za nagradu »Marin Držić«. Rok za podnošenje prijava je trideset dana od objave u dnevnom tisku, gdje će biti do kraja ožujka iduće godine objavljeni i rezultati. [Hina]

Nagrada hrvatskomu dizajnu

ZAGREB - Vizualni identitet prve hrvatske oleoteke »Uje«, rad agencije »Tridvajedan«, nagrađen je jednom od najuglednijih svjetskih nagrada s područja dizajna - »Red Dot«. Međunarodni žiri, sastavljen od uglednih svjetskih dizajnera, ove je godine između 3,7 tisuća prijava iz 31 zemlje izabrao 210 najboljih radova u različitim kategorijama, izvijestila je u petak agencija »Pragma komunikacije«. Autorica nagrađenoga projekta je Izvorka Jurić. [Hina]

Matanićev film u New Yorku

ZAGREB - U sklopu ciklusa hrvatskih filmova u newyorškom kinu Two Boots Theatre, redatelja Dalibor Matanić predstaviti će u četvrtak, 14. prosinca, svoj film »Volim te«, izvijestila je Zaklada Doors Art. Nakon projekcije organizirat će se razgovor publike s autorom. »The Doors Art Foundation« jedan je od sponzora i međunarodnog filmskog festivala u Pittsburghu »Faces of Democracy«, na kojemu je prošloga vikenda već prikazan Matanićev film »Volim te«, a uz njega i kratki film Une Radić »Uputstvo za upotrebu«. [Hina]

KONCERT Završio Festival komorne glazbe u Zagrebu

Oproštaj uz Mozarta

Festival su zaključile njegove najkvalitetnije inozemne snage

Mirta ŠPOLJARIĆ

Prisustvom jednoglasnom Mozartovom matinejom u nedjelju je završio Prvi međunarodni festival komorne glazbe u Hrvatskoj glazbenom zavodu u Zagrebu. Festival su zaključile njegove najkvalitetnije inozemne snage. Alexandra Gruber, klarinet, Roland Glassl, viola, i Ian Fountain, glasovir, izveli su za početak

Glazbenici su pokazali da duhovno i misaono anticipiraju ono što slijedi u razvoju glazbene misli

Kegelstatt-trio u Es-duru, dok je završna riječ pripala Klavirskom kvartetu u g-molu u interpretaciji Susanne Yoko Henkel, violina, Roland Glassla, viola, Monike Leskovar, violončelo, te Iana Fountaina za glasovinom.

Rast u interpretaciji

Oni su rasli u međusobnim odnosima tijekom tih četiriju festivalskih koncerata, usavršavali izvedbu, ujednačavali interpretacijske pristupe, a konačni su rezultat druženja međusobno i s glazbom pokazali upravo pri izvedbi Mozartovih djela.

Postavku o najvišim kvalitativnim dosezima navedenih umjetnika pokušat će

FRANKO MARKOVIĆ

S posljednjega festivalskog koncerta

PLANIRANJE RADIONICA

Dva festivala godišnje u Zagrebu

Veliki su planovi Susanne Yoko Henkel, umjetničke ravnateljice, i Dalija Despota, direktora Festivala, koji će slijediti nakon prvoga Festivala komorne glazbe. Naime, nastojat će ovome jesenskom festivalu pridružiti i drugi koji bi se održavao u lipnju. Također će nastojati ostvariti ideju svojevrstne radionice, što podrazumijeva pozvati nekog od mladih istaknutih suvremenih skladatelja, raditi s njim i uvježbavati njegovo novo djelo koje će potom na festivalu prouzvesti. Osim toga cilje je otvoriti radioničke pokuse za učenike i studente te na najširi i najljepši način dijeliti znanja i izmjenjivati iskustva.

GOSTOVANJE »Legenda o Ali-paši« Narodnog pozorišta iz Sarajeva u zagrebačkom HNK

Nježna sarajevska saga

■ *Predstava je nastala prema istoimenom romanu Envera Čolakovića koji je dramatisirao i režirao Sulejman Kupusović*

Andrija TUNJIĆ

Na našu sputanu i zatamnjenu ljudskost podsjetila nas je »Legenda o Ali-paši«, predstava sarajevskoga Narodnoga pozorišta, koja je u nedjelju, 10. prosinca gostovala na sceni zagrebačkoga Hrvatskoga narodnog kazališta. Kakvi smo bili, koliko ljudski suosjećajni, a kakvi smo danas, ideja je predstave koju je po istoimenom romanu Envera Čolakovića, što ga je 1944. objavila Matica hrvatska, dramatisirao i režirao Sulejman Kupusović.

Kupusović je ponudio zagrebačkoj publici bajku, nježnu sarajevsku sagu o ljubavi između hamala (gradskog nosača) Alije Lepira i lijepe Almas. Usporedno s romantičnom pričom o ljubavnim maštanjama o lijepoj i bogatoj Almasi »sina bivšeg roba, sina fukare«, a zapravo siromašnog dobričine i pravdoljupca, dramaturg Kupusović plete priču o tadašnjim socijalnim, društvenim, pravnim i, kako se danas u intelektualnim speku-

Ostvarena bajka: Prizor iz »Legende o Ali-paši«

lacijama voli reći, multikulturnim navikama i običajima. Kako bi bajka izgledala što uvjerljivije uz uspjelu realističnu scenografiju Marije Margete, redatelj se prepušta ugodaju priče i »režiji« koju vode i nadziru Karadžo i Hadživat, likovi iz kazališta sjena. Oni gleda-

telje pripremaju na - sretan završetak.

Kupusović je saznao predstavu na tekstu i ugodaju, te na glumačkoj igri u kojoj je većina aktera ispunila ono što je redatelj od njih tražio. Adnan Hasković kao Alija Lepir bio je uvjerljiv u svojoj ljubavi prema Almasi, ali i

dokazati dvjema pojavama nevezanim uz glazbu samu, pojavama koje su glazbinom sadržajnosti strane, no koje iz nje neposredno proistječu.

Disati s glazbom posebna je kategorija ove inače čisto fizičke zakonitosti. Disati s glazbom znači dubinski poznavati i razumijevati njenu strukturu. Znači osjećati onaj nutarnji puls koji pokreće motivsko-tematske ritamsko-harmonijske odnose. Kada, uz glazbu, čujete i disanje interpretata, onda je doista riječ o dubinskom uživljenju u proces (su)kreiranja kompozicije. I doista znate da pred publikom nemaju zadržke.

Pogledi koji otkrivaju

Kada još, k tome, primjećujete vizualne kontakte interpretata međusobno, način na koji se ti pogledi izražavaju i trenutci u kojima se događaju, onda postaje jasno da oni ne poznaju do krajnjih detalja samo vlastitu dionicu, već i dionice svih ostalih instrumenata. Oni predviđaju i planiraju zajedničke nastupe, uravnotežuju snage, duhovno i misaono anticipiraju ono što slijedi u razvoju glazbene misli.

Takva razina komornoga muziciranja nedostaje Zagrebu, a i Hrvatskoj u cjelini. Nadamo se da će ovaj festival označiti početak novoga doba u kojemu će komorno muziciranje ovakve vrste ponovo zaživjeti u domaćoj glazbenoj sredini.

odlučan borac za pravdu i ljudsku dobrotu. Mediha Musliović kao Almasa pokazala je odlučnost, osvetoljubivost i prevrtljivost ženske ljubavi. Ermin Sijamija kao Ismet pokazao je tragiku osobe koja zbog bolesti i obzira prema majci ne može živjeti s osobom koju voli.

Zuhra-hanuma, Ismetova majka, u interpretaciji Nade Đurevske, ne preže od laži kako bi usrećila i spasila sina. Mario Drmač odigrao je točno i uvjerljivo hadživata, a Milan Pavlović karadžoza i kadiju. Mirvad Kurić kao Ješua, na trenutke je preveć robovao karikaturnosti.

Mehaga, otac lijepe Almas, u interpretaciji Josipa Pejakovića čovjek je od riječi, odlučan u svojem tradicionalnom čuvanju obiteljske časti. Najviše je pokazao Vlado Jokanović. Njegov Hasan-dedo izgrađen je od detalja, duboko proživljen i uvjerljiv škrtač. Sav se pretvorio u strah da netko ne bi otkrio kako nije siromah kakvim se predstavljao. I ostali glumci pridonijeli su predstavi.

■ *Kakvi smo bili, koliko ljudski suosjećajni, a kakvi smo danas, koliko otuđeni, ideja je te sarajevske predstave*